

2. detsember 2020: NB! Nummeratsioon reaalses mängus ja siin vastustelehel võib erineda.

Eesti keel

5-6 klass:

1. Kirjuta piltliku väljendiga lause, nii et selguks väljendi tähendus. Sõnavorme võib muuta.

- a) nina alla hõõruma - **süüdistama**
- b) ei näe sõrmegi suhu pista - **pime**
- c) nagu sukk ja saabas - **lahutamatud**
- d) varvast viskama - **põgenema**
- e) lakke hüppama - **rõõmustama**
- f) pea on pulki täis - **hajevil olema**

7-8 klass:

- 1. **Linlaste** liigne **asjalikkus** tundub vahel **mõttetuna**.
- 2. Tänapäeva infoühiskond süvendab **pealiskaudsust** ning loodusest võõrandumist.
- 3. Hoopis paremini kui internetis veedetud aeg mõjuksid noortele koos ette võetud **jalgsimatkad**.
- 4. **Psühholoogid** on stressist kimbutatud inimesi **veennud**, et looduses veedetud aeg mõjub hästi nii kehale kui ka vaimule.
- 5. Matkajad ei hoolinud lähenevast **madalrõhkkonnast**, vaid **lootsid**, et ilm peagi paraneb.
- 6. Kamp **ettevõtlikke** noormehi püstitasid **kausja** järve äärde telgi, kus oleks matkast väsinuna mõnus õhtul **anekdoote** jutustada.

Raamatuküsimused

5-6 klass:

Tuul Sepp „Allikahaldjas”

2. Vanaema ja vanaisa jagavad lastele õpetusi looduse kohta. Ravimtaimede kohta selgitab vanaema, et külmetust ravib **küüslaauk**, gripi korral aitab **pärnaõis**, haava peale pannakse **teeleht** ning **põdrasamblik** aitab köha ära hoida.

3. Vanaema õpetuse järgi laulab üks lind nii: „Siit- siit metsatukast ei tohi võtta mitte üks pirrutikk!” Mis lind laulab nii?

Vastus: **metsvint**

4. Saunas ütleb Kaaren võru keeles Jummalhäämiis. Mida see tähendab?

Vastus: **Jumal on hea mees**

5. Kes oli laste saatjaks, kaitsjaks ja juhatajaks Unustustemaailmas?

Vastus: Tõll koos kitsega

6. Hõbe ja Kaaren läksid raamatu lõpus allikale, et Allikahaldjale annetusi teha. Miks?

Vastus: et vanaisa terveks saaks

Helen Käit „Kummitusmaja”

7. Kes kaksikutest on kes?

1.) Miia ei kartnud, et ta kaotanud oleks, ta ei kaotanud kunagi. Tema teadis alati, mida tahtis, ja kui vaja, siis ka võitles selle eest. Tühja sellest, ka keegi pahandas või mitte.

2.) Lia oli alati nii järeleandlik, kõigea nõus, peaasi, et keegi ei pahandaks

8. Mia ja Lia küsivad klassikaaslastelt nõu, kuidas kummitustest lahti saada. Linda pakub, et.....
Mida Linda soovib teha?

Vastus: Linda soovib taldrikut keerutada, et kummitus välja kutsuda

9. Kevadel oli kummitus tagasi. Ühel aprillilõpu ööl ärkasid õed tontliku oigamise peale üles. Isaga koos minnakse õue asja uurima. Maja taga suure rändrahu peale on veripunaste tähtedega midagi kirjutatud. Mida?

Vastus: Teiega on lõpp

10. Millise saladuse aitab isa kummituse kohta paljastada?

Vastus: kummitus oli klassivend Markus, kes soovis tüdrukuid hirmutada

11. Kes tegi Markusega koostööd?

Vastus: Linda

12. 30. novembril 2018 esietendus Eesti Draamateatri suures saalis üks lastelavastus, mis põhineb Helen Käiti raamatul “Janne ja Joosep. Lohe needus”. Mis oli selle etenduse pealkiri?

Vastus: „Lohe needus”

13. Helen Käitilt on ilmunud 8 laste- ja noorteraamatut, millest kolm on saanud erinevatel konkurssidel auhindu ja äramärkimisi. Lastejutuvõistlusel kirjastuse Tänapäev raamatusarjas „Minu esimene raamat” on Helen Käit võitnud kaks auhinnalist kohta. Mis raamatutega?

Vastus: III koht (800 eurot) – "Aardejaht Nõmmel" 2015. a., II koht (1000 eurot) – "Kummitusmaja" 2017. a.

14. Kirjuta kolm Helen Käiti laste- või noorteraamatu pealkirja, mis sisaldavad järgmisi sõnu: sinu, tegu, põrgu

Vastus: „Eksinud”, „Kristiine poisid tegutsevad”, „Põrgulik suvelaager”

7-8 klass:

Kaia Raudsepp „Nähtamatu tüdruk”

2. Millega tegeles Lena ema?

Vastus: Pidas kollast koogikohvikut

3. Miks tundis Lena kirjanduse õpetaja tema vastu huvi ja küsis sageli, kas tal kõik on korras?

Vastus: Sest ta oli nooremana, enne õpetajaks saamist, samasugune tagasihoidlik ning oleks soovinud, et mõni õpetaja oleks temalt seda küsinud- „Kas sinuga on kõik korras?”

4. Lena elus oli kuni Tomi ilmumiseni olnud väga vähe sõpru. Mitu neid oli ja kes nad olid?

Vastus: 3 sõpra: lasteaiakaaslane Aleksandra, esimese klassi pinginaaber Reelika, Elleni sõbranna tütar Paula

5. Lena tutvus koolis esimese klassi tüdrukuga, kelle nimi oli Britta. Mis asjaoludel?

Vastus: Britta nuttis klassi ukse taga, sest klassivend Markus lõhkus ära ja viskas prügikasti tema lemmiknuku. Lena pakkus talle tröösti.

6. Lõpeta lause: „ Ma mõtlesin, et kui inimesed pisut tihedamini tunneksid üksteise vastu huvi, siis oleks.....

Vastus:.....maailm natuke parem paik”

7. Millistel asjaoludel sattus Lena esimest korda Tomi juurde külla ja kauaks ta sinna jäi?

Vastus: Tomi sõbrad palusid Lenal Tom koju saata, sest Tom oli purjus ja sõbrad ei soovinud teda kaasa võtta. Lena jäi Tomi juurde terveks ööks.

8. Lena tundis ennast kõigi poolt reedetuna – ema, Elleni, Tomi... Miks?

Vastus: Sest Lena eest varjati, et Tom on Elleni õepoeg ja Lena ema palus tal Lenaga sõbraks saada.

9. Kuidas kõlas tsitaat, mille üle Lena isa soovitas Lenal mõelda, kui juhtis ta tähelepanu sellele, et kõik võivad eksida ning tal tuleks Tomile uus võimalus anda.

Vastus: „Kui elu viskab sind sidruniga, tee sellest limonaadi”

Marko Leino „Jõululugu”

10. „Hoia seda siis sama hästi kui tuldki” ütles Einar ja tõusis püsti. „ See on mulle väärtuslik aare, peaaegu sama palju väärt kui teie.” Mille jättis isa Einar Nikolasele, kui sõitis koos naise ja tütrega mandrile arsti juurde?

Vastus: tasku-uur, kell

11. Kui Nikolas üksi koju jäi, voolis ta oma õele puidust kingitust. Mida Nikolas meisterdas ja kui vana ta oli?

Vastus: voolis puust nukku, oli 5 aastane

12. Kui Nikolase vanemad hukkusid, viidi poiss saarelt mandrile. Kelle juures veetis ta oma esimese öö ning mille poolest oli sellele järgnev päev oluline?

Vastus: Oma esimese öö mandril veetis Nikolas Meeri-nimelise kalurinaise hoole all. Järgmine päev oli: jõuluõhtu hommik; oleks olnud õde Aada 1. sünnipäev; Nikolase vanemate matusepäev

13. Nikolas käis orvuna külas perest peresse elamas, sest külarahvas oli väga vaene. Enne järjekordseid jõule, kui Nikolas oli 10. aastane, toimus külakoosolek. Seal peeti nõu, kes võiks võtta Nikolase järgmiseks aastaks enda juurde elama. Olukord oli keeruline, kuni saabus ootamatu lahendus. Kes võttis Nikolase esialgu aastaks enda juurde elama ja mis ametit ta pidas?

Vastus: Puusepp Iisakki

14. Nikolase lapsepõlvesõber Eemeli ja tema naise Else perre sündis beebi. Mis nime lapsuke sai ja kelle järgi talle see nimi pandi?

Vastus: Aada, Nikolase väikese õe järgi, kes läks tormisel merel kaduma

15. „Sina oled minu elu neljaleheline ristikehin – südamele kõige lähemal. Aga nagu me mõlemad teame, pole miski igavene, aega ei saa peatada.”

Kes ja millal need sõnad lausus ning andis Nikolasele laeka võtme öeldes sealjuures, et selle abil saab ta teha head veel palju rohkematele lastele? Mis selles laekas oli ja kuidas aitas laeka sisu teha head?

Vastus: Need sõnad lausus Nikolase kasuisa Iisakki oma surivoodil. Laekas oli väga palju kuldmünte. Tänu nendele ei pidanud Nikolas muretsema, kust saada raha ja võis kogu oma aja pühendada puust mänguasjade tegemisele, et neid siis ümberkaudsete külade lastele jõulude ajal kinkida.

16. Nikolase sõber Eemeli tütar oli kadunud ja terve küla, kaasaarvatud Nikolas, otsisid teda mitu päeva. Lõpuks loobuti otsingutest ning Nikolas sõitis koju tagasi.

Kust tüdruk oli ja kes ta leidis?

Vastus: Tüdruk oli jõudnud kaugemale metsa Nikolase majja ja Nikolas ta sealt leidis.

Postimees Juunior

15/17 Novembrikuu Postimees Juunior kirjutab tänapäeval kehtivast ajasüsteemist. Leia antud lünkteksti lausetes puuduvad sõnad/numbrid ja kirjuta need välja ÕIGES JÄRJEKORRAS.

Täna arvestame oma aega 24 tunnise süsteemi alusel. Selle arvestusega tegid algust **egiptlased**, kes lugesid kokku ühe käe **sõrmenukid**, mida on kokku **12**. Nii sai kahe käe abil lugeda 24ni. Sajandeid hiljem pakkus **Vana-Kreeka** astronoom ja matemaatik Hipparchos, et ühe ööpäeva võiks jagada **24** võrdseks ajavahemikuks. Babüloomlaste järgi aga hakati ühte tundi jagama **60 minutiks**.

Riksweb

16/18 Kasutades e-kataloogi Riksweb(<https://raplamaa.webriks.ee/index.asp?action=135>) leia vastus järgmistele küsimustele:

Kreet Rosin-Pindmaal ilmus 2020. aastal murdekeelne lasteraamat “Maximusõ muhhe mõtõlusõ”. Mis on nimetatud raamatu kirjakeelne pealkiri ja mis murdes on see kirjutatud?

Vastus: ”Maximuse muhedad mõtisklused” Raamat on kirjutatud Võru murdes.

Kirjandusküsimused

17/19 Kes õmbles Anule Sipsiku?

Vastus: vend

18/20 Kellele Muhv kirju kirjutab?

Vastus: iseendale

19/21 Mis oli Kunksmoori sünninimi?

Vastus: Emmeliine

20/22 Kes neist pole Oskar Lutsu „Kevade” tegelane? Vali sulgudest! (Toots, Kiir, Teele, Imelik, Gabriel)

Vastus: Gabriel

21/23 Kes on eesti keelde tõlkinud enamik Astrid Lindgreni raamatuid?

Vastus: Vladimir Beekman

22/24 Kes on see tuntud loomatundja, kes kirjutab oma raamatutes toredaid tõestisündinud lugusid loomadest ja kirjeldab erinevate loomade eluviise? Viimane tema raamat, mis on mõeldud lastele ilmus sel aastal ja pealkiri algab sõnaga „Kati,”. Mis on selle raamatu pealkiri ja kellega koos see raamat on kirjutatud?

Vastus: Aleksei Turovski, „Kati, Carl ja isevärki farm”, tekste kirjutas ka Leelo Tungal

Kodulugu

23/25 Nimeta **kaks** Raplemaal tegutsevat muuseumi, kus on võimalik näha vanasti talus kasutatud tööriistu ning saada teadmisi maarahva elust-olust vanal ajal.

Vastus: Sillaotsa Talumuuseum, Mahtra Talurahvamuuseum (arvesse läheb ka Hageri muuseum ja Luhtre talu) <https://raplamaa.ee/turismi-kategooria/muuseumid/>

Kultuur

24/26 Hiljuti esilinastus uus Eesti mängufilm „**Kratt**”. Nimeta selle filmi žanr! Kes mängisid filmis peaosi? Kui kaua film kestab?

Vastus: Žanr – komöödiafilm, fantaasiafilm. Peosalised puuduvad. Film kestab 90 minutit.

<https://www.efis.ee/et/filmiliigid/film/id/20351>